

LAUSUNTO

18.6.2014

VVT 2014/199

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO
hare@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ

19. 06. 2014

INRIKESMINISTERIET

**VÄHEMMISTÖVALTUUTETUN LAUSUNTO LUONNOKSEEN HALLITUKSEN
ESITYKSEKSI LAIKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA**

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa vähemmistövaltuutetulta luonnokseen hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön EU-direktiivi 2013/32 kansainvälisen suojelun myöntämistä ja poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä, ns. *menettelydirektiivi*. Samalla on tarkoitus tarkistaa ulkomaalaislakia niin, että se on yhdenmukainen EU:n niin sanotun vastuunmäärittämisasetuksen 604/2013 kanssa.

Vähemmistövaltuutettu pitää hyvänä, että EU:n menettelydirektiivi nyt pannaan täytäntöön kansallisesti muuttamalla ulkomaalaislakia. Direktiivin tarkoituksena on turvata, että EU-jäsenvaltioissa on yhdenmukaiset, ihmisoikeuksia kunnioittavat, läpinäkyvät ja tehokkaat turvapaikkamenettelyt.

Yksityiskohtaisista ehdotuksista vähemmistövaltuutettu lausuu seuraavaa:

96 a ja 104§. Vähemmistövaltuutettu pitää positiivisena, että ehdotetut parannukset haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, mm. alaikäisten, vammaisten, raskaan olevien naisten ja ihmiskaupan uhrien, erityistarpeiden huomioimisessa kirjataan selkeästi lain tasolle. Kannatettavaa on myös, että alaikäisten turvapaikkahakemuksia ei pääsääntöisesti voisi käsitellä nopeutetussa menettelyssä.

97 §. Esityksen mukaan ei ole tarkoitus muuttaa menettelyä jossa poliisi ja rajavartiolaitaviranomaiset suorittavat turvapaikkahakijan alustavan ns. vastuunmäärittämispuhuttelun.

Vähemmistövaltuutettu pitää hyvänä, että esityksen perusteluissa on kiinnitetty huomioita siihen, että puhutteluja suorittavilla poliisi- ja rajavartiolaitavirkamiehillä olisi siihen tarkoitukseen asianmukainen koulutus. Vähemmistövaltuutettu ehdottaa kuitenkin, että vaatimus asianmukaisesta koulutuksesta, mukaan

lukien kansainvälisten instrumenttien, YK:n pakolaisjärjestön tulkintasuositusten (*UNHCR Interpretative Guidelines*) sekä Euroopan Unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön tunteminen, nostettaisiin perusteluista pykälätasolle.

YK:n pakolaisjärjestön kannan mukaan turvapaikanhakemuksesta päättävä viranomainen, Suomessa Maahanmuuttovirasto, olisi oikea taho suorittamaan myös alustavan vastuunmäärittämispuhuttelun poliisin- ja rajavaltaviranomaisten sijasta.¹ Vähemmistövaltuutettu pitää UNHCR:n kantaa perusteltuna ja ehdottaa, että hallitus harkitsisi menettelyn muuttamista tältä osin.

99 ja 99 a §. UNHCR on edelleen kiinnittänyt huomioita EU-direktiivin 35 artiklassa käytettyyn epämääräiseen termiin "riittävä suojelu" (*sufficient protection*) liittyen turvallisen turvapaikkamaan ja turvallisen kolmannen maan määritelmiä. UNHCR on ehdottanut termin "tehokas suojelu" (*effective protection*) käyttöä riittävän suojelun sijasta. Koska ehdotuksen tarkoitus on, että vaadittava suojelutaso vastaisi sisällöltään Ulkomaalaislain 87 ja 88 §:ssä säädettyä, tehokas suojelu termin käyttö olisi vähemmistövaltuutetun mielestä perusteltua.

201 §. Vähemmistövaltuutettu pitää erittäin hyvänä, että esitys pitää sisällään vaatimuksen siitä, että turvapaikanhakijalla kaikissa tilanteissa on oikeus odottaa tuomioistuimen täytäntöönpanon kieltämistä koskevaa päätöstä ennen maasta poistamista. Tämän oikeuden kirjaaminen lakiin on keskeistä oikeusturvan toteutumisen kannalta yksittäisissä tapauksissa.

Vähemmistövaltuutettu

Eva Biaudet

Ylitarkastaja

Robin Harms

¹ UNHCR comments on the European Commission's Amended Proposal for a Directive of the Council on common procedures for granting and withdrawing international protection status (Recast) COM (2011) 319 final, January 2012, s. 13.